

Академија струковних студија Шабац

Igra – Osnovni metod rada sa decom predškolskog uzrasta

- ✓ Aktivnosti dece predškolskog uzrasta
- ✓ Igra – dominantna aktivnost deteta
- ✓ Definicija i značaj igra
- ✓ Različite klasifikacije igara

Integrirani pristup aktivnostima dece u predškolskoj ustanovi

- Dete je aktivno biće i aktivnosti koje vrši (kretanje, pokušavanje, traganje, igra...) za njega su prirodni putevi pomoću kojih se razvija i uči
- Rad vaspitača dobija smisao tek kada decu pokrenu na ove aktivnosti
- Deca se ne posmatraju kao bića koja raspolažu samo navikama i memorijom, nego kao **subjekti koji su sposobni da ispituju, analiziraju, uviđaju sličnosti i razlike, zaključuju o odnosima, stvaraju nove sinteze...**
- Ovi procesi mogu da se pokrenu samo ako se detetu pruži podesna mogućnost
- Misao postoji samo preko struktura koje dete uvodi u stvari, a saznavanje nosi pečat njegove lične interpretacije
- Dete ostvaruje sopstveni identitet preko aktivnih odnosa sa ljudima i stvarima
- Povratne informacije pomažu u otkrivanju stvarnosti i **sopstvenih mogućnosti**

Karakteristike dečijih aktivnosti

- Aktivnost deteta u vrtiću je samostalna ili usmerena voljna radnja kojom se ostvaruje neki cilj ili postiže rezultat koji za dete ima smisla
- Poželjne aktivnosti dece **nisu** one koje se odvijaju prema strogim uputstvima vaspitača, bez izrazitog angažovanja dečje volje, emocija i intelekta, iako pokreću motoriku i zahtevaju ispoljavanje određenih sposobnosti
- Deca u što većoj meri treba da se razvijaju i uče kroz sopstvenu aktivnost, uz **diskretno usmeravanje i pomoć vaspitača** u sticanju i tumačenju iskustva
- Dete oseća **zadovoljstvo** tokom sticanja iskustva
- Aktivnost mora da sačuva i podstakne **radoznalost** deteta
- Decu treba podsticati na posmatranje, eksperimentisanje, postavljanje jednostavnih hipoteza i upoređivanje sopstvenog sa iskustvima druge dece

Klasifikacija aktivnosti

- Kriterijum za klasifikaciju aktivnosti obično je tip saznanja (fizičko, socijalno, logičko...)

Fizičko saznanje

- Perceptivno-motorne aktivnosti
- Otkrivačke aktivnosti

Socijalno saznanje

- Posmatračke i receptivne aktivnosti
- Zdravstveno-higijenske aktivnosti
- Praktične životne i radne aktivnosti
- Društvene aktivnosti

Logičko saznanje

- Aktivnosti rezonovanja, uviđanja i otkrivanja
- Aktivnosti predstavljanja, izražavanja i stvaranja

- U sve navedene aktivnosti utkane su **IGRE**

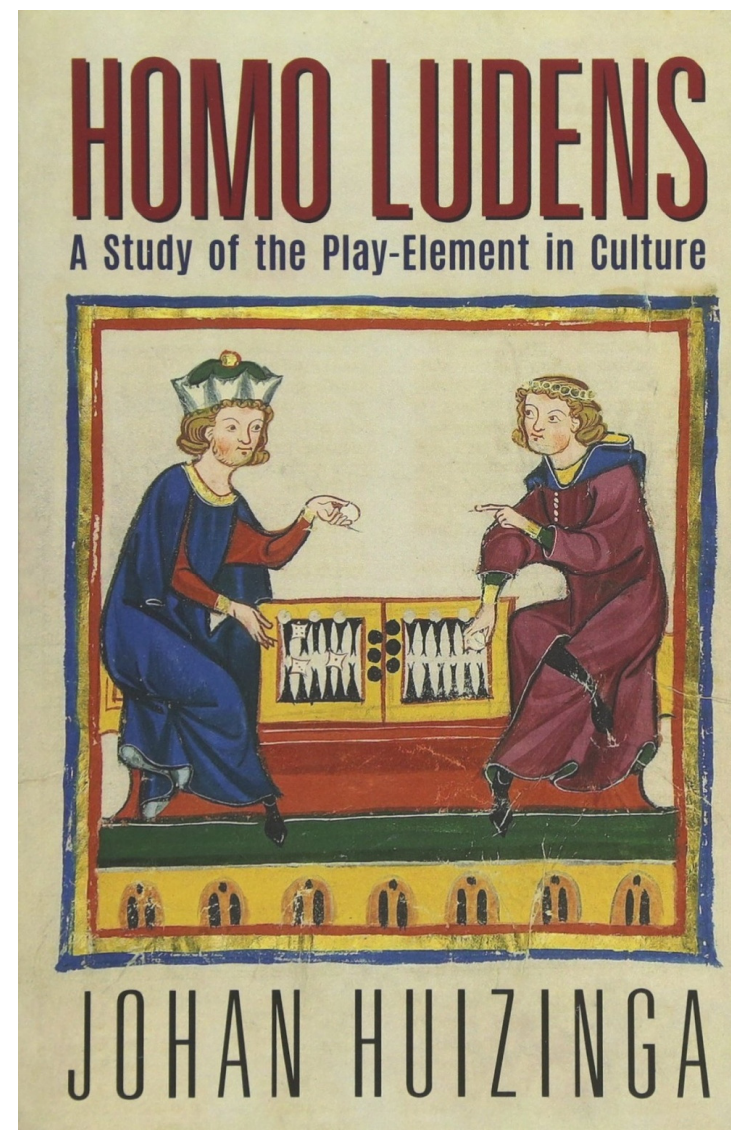

Igra kao metod

- **Igra** ima veliki **motivacioni potencijal** i osnovni je metod u radu sa decom predškolskog uzrasta (ali i odraslima)
- Po Hujzingi, „*Kultura se rađa kroz igru, jer je igra stvaralački impuls, sloboda, pronalazački duh, mašta i disciplina u isto vreme.*“
- Iako ima dosta primedbi, Hujzingina studija je i dalje inspiracija za mnoge filozofe i teoretičare igre

Huizinga (1938)

Definicija i karakteristike igre

- Igra je ljudska aktivnost koja bi trebalo da bude:
  - ✓ **Slobodna** – Igrač (učesnik) se ne može primoravati; ako se to dogodi igra gubi svoju prirodu (privlačnost i radost)
  - ✓ **Izdvojena** – Igra je unapred precizno ograničena vremenskim i prostornim parametrima
  - ✓ **Neizvesna** – Tok i ishodi se ne mogu unapred predvideti; zavisi od inicijative igrača
  - ✓ **Neproductivna** – Ne stvara materijalna dobra, niti donosi zaradu; sve ostaje unutar igre
  - ✓ **Propisana** – Igra se odvija po pravilima koja ukidaju obične zakone i uvode novu praksu
  - ✓ **Fiktivna** – Igru prati specifična svest o drugačijoj realnosti (ili potpunoj nerealnosti)
- „Onaj ko od igre napravi zanat – taj ne igra. On obavlja posao.“ (*R. Kajoa*)
- **Panem et circenses** („Hleba i igara“) – Juvenalove reči koje opisuju dekadenciju antičkog Rima, ali ukazuju i na dve vitalne potrebe čoveka

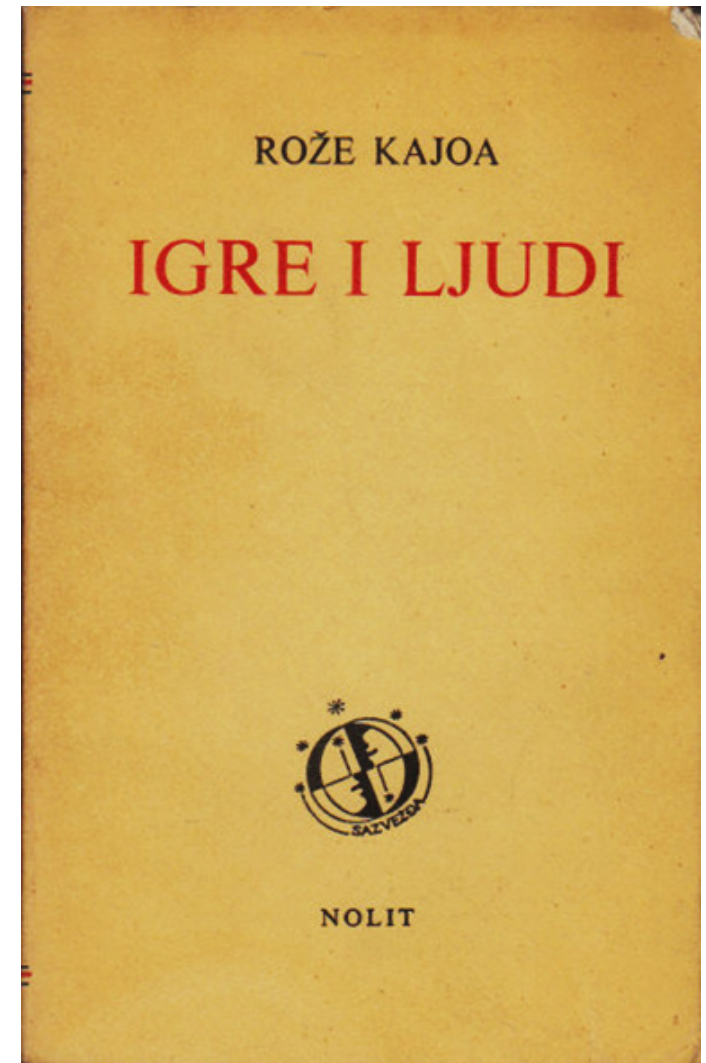

Vrste igara

- **Agon** (takmičenje, borba)
  - **Alea** (igre na sreću)
  - **Mimikry** (prerušavanje)
  - **Ilinks** (zanos)
- Sve navedene igre se tokom vremena razvijaju od *nekontrolisane fantazije* (**Paidea**) do rastuće i sve teže igre prema pravilima (**Ludus**)

Kajoa (1965)

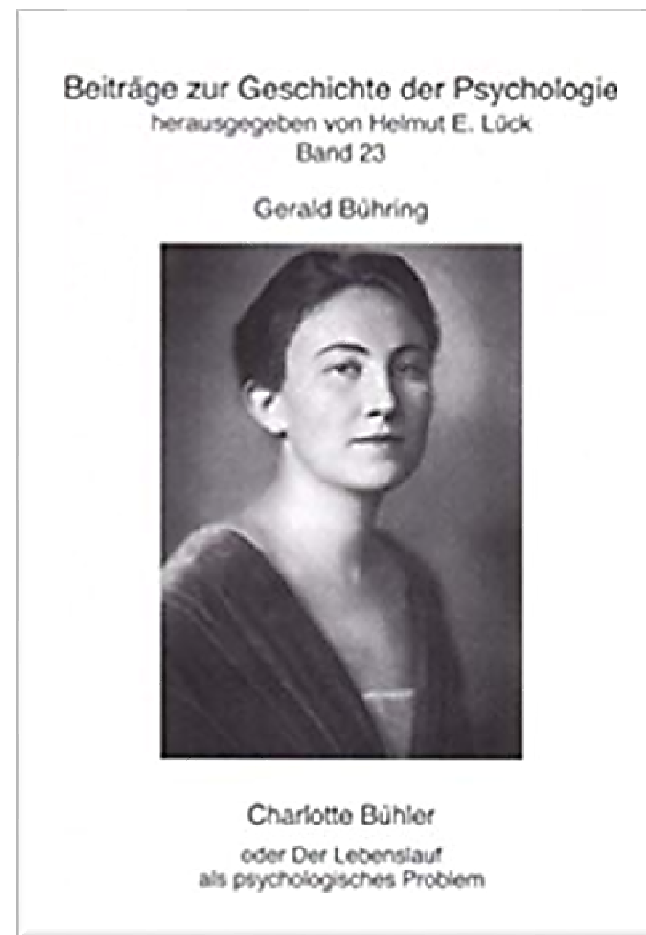

Klasifikacija zasnovane na funkciji igre 1

- Funkcionalne
- Igre mašte
- Recepcijske
- Stvaralačke
- Grupne

Šarlota Biler (1967)

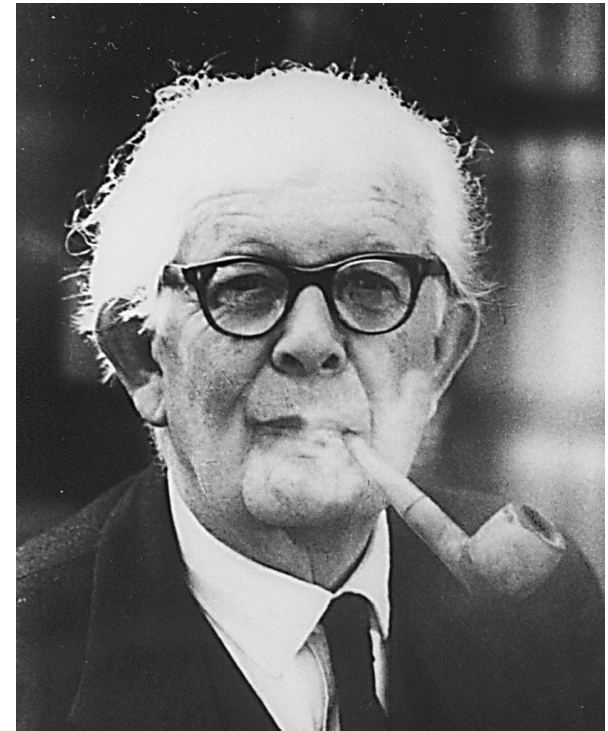

Klasifikacija zasnovane na funkciji igre 2

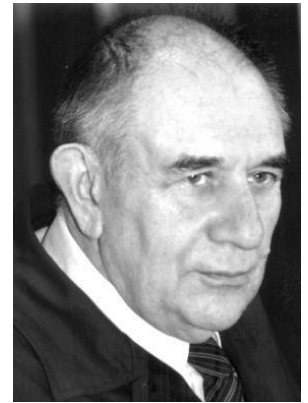
- Funkcionalne
- Simboličke
- Igre sa pravilima
- Konstruktivne

Žan Pijaže (1978)

Klasifikacija zasnovane na funkciji igre **3** (*Emil Kamenov, 1988*)

Funkcionalne

- ✓ Senzomotorne aktivnosti sopstvenim telom
- ✓ Igre predmetima i različitim materijalima
- ✓ Pokretne igre sa rekvizitima
- ✓ Igre glasovima, slogovima i rečima

Igre sa gotovim pravilima

- ✓ Perceptivno-motorne aktivnosti
- ✓ Igre otkrivanja i istraživanja
- ✓ Zdravstveno-higijenske aktivnosti
- ✓ Društvene aktivnosti

Igre mašte (Igre uloga)

- ✓ Oponašanje postupaka
- ✓ Simbolička imitacija
- ✓ Dramatizacija priče

Konstruktivne igre

- ✓ Oblikovanje materijala
- ✓ Grafičko predstavljanje
- ✓ Građenje gotovim materijalom
- ✓ Društvene aktivnosti

Igrolike aktivnosti

- ✓ Značajnija uloga vaspitača
- ✓ Vaspitač započinje igru

Igara u „Godinama uzleta”

- **Igra** je slobodno izabrano, samoregulisano i suštinski motivisano činjenje u kome se dete oseća dobro; aktivira sve svoje potencijale i prevazilazi sopstvene granice.
- Igra je osnov razvijanja i ispoljavanja svih dimenzija **dobrobiti** deteta.
- Igra je za dete **stvaralačka prerada stvarnosti** i čin zamišljanja iskustva.
- Igra je mašta u akciji i forma istraživanja.
- Kapacitet fleksibilnosti u igri omogućava detetu da zamisli i izgradi okruženje mogućeg i da na osnovu te zamisli menja sebe i svoje postupke.
- Igra je uvek više od aktivnosti; ona je **način na koji dete pristupa aktivnosti**.
- Igra je jedinstven čin u kojem se aktiviraju svi potencijali deteta.
- Dete u igri **gradi identitet i odnose**; **istražuje i (re)konstruiše značenje**; **stvara simbole**; **uživa i raduje se...**

Vrste igara u „Godinama uzleta”

- *Kriterijum* za klasifikaciju je **način na koji vaspitač podržava igru** u programu

Otvorena igra

- Deca po sopstvenoj inicijativi grade plan i pravila igre.
- Vaspitač se fokusira na pripremu okruženja i praćenje igre.
- Posmatra igru i nastoji da razume njen kontekst; prati ideje i reakcije dece.

Proširena igra

- Vaspitač podržava igru zajedničkim igranjem sa decom.
- Vaspitač ulazi u određenu ulogu kojom podržava igru.
- Nudi deci (naročito onoj koja još ne govore) alternativne (neverbalne) oblike komunikacije.
- Predlaže alternativne uloge i pomaže svoj deci da se uključe u igru.

Vođena igra

- Vaspitač inicira učestvuje i usmerava igru.
- O svemu dogovara sa decom prateći igrovni obrazac koji su deca kreirala.
- Stavlja deci na raspolaganje što više igračkaka; pravi sa decom nove rekvizite.
- Proširuje scenario igre i uvodi nove materijale kojima podstiče kreativnost dece.

1997. god.

- ❖ Neki udžbenici za studente pedagoških akademija koncipirani su kao repetitorijum igara za decu i ceo program predmeta „Metodika fizičkog vaspitanja“ interpretiraju iz **aspekta igre**

2010. god.

